

Beata Antczak-Sabala
Stowarzyszenie EBIB
Wojewódzka Biblioteka Publiczna
– Książnica Kopernikańska w Toruniu

Joanna Broniarczyk
Stowarzyszenie EBIB
Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej
– Książnica Karkonoska w Jeleniej Górze

Zarządzanie bibliotekami – aspekty prawne. Felieton

Prezentujemy Państwu kolejny, tym razem wakacyjny numer „Biuletynu EBIB”. Jednak od razu uprzedzamy, że jego tematyka zdecydowanie nie należy do lekkich i przyjemnych. Zarządzanie bibliotekami, szczególnie będącymi samodzielnymi jednostkami, spędza sen z powiek niejednemu dyrektorowi. Aby mógł on zgodnie z prawem zarządzać swoją placówką, musi się sprawnie poruszać w gąszczu przepisów prawnych, a te zmieniają się nader często. Ten aspekt działalności jest szczególnie uciążliwy dla małych bibliotek gminnych, dla ustawodawcy nie ma bowiem znaczenia wielkość biblioteki ani niekomercyjny charakter jej działalności. Biblioteki publiczne muszą np. stosować niektóre przepisy w takim samym zakresie jak duże instytucje kultury czy nawet firmy komercyjne.

Takim przykładem jest nowe rozporządzenie w zakresie ochrony danych osobowych, tzw. RODO. Tekst otwierający bieżący numer „Biuletynu EBIB”, autorstwa Mirosława Rostkowskiego, jest poświęcony ww. przepisom, które z dniem 25 maja 2018 r. weszły w życie. Autor przybliży najważniejsze cechy RODO – rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych, pod kątem działalności bibliotek.

Kolejny artykuł autorstwa Joanny Zoń dotyczy ważnego elementu kontroli zarządczej, jakim jest zarządzanie ryzykiem. Proces ten niejednokrotnie nastrocza bibliotekom wielu problemów. Autorka przybliży to zagadnienie oraz wskazuje praktyczne rozwiązania pozwalające realizować ustawowy obowiązek. Umiejętność oceny ryzyka w bibliotece jest przydatna również ze względu na realizację wspomnianych przepisów RODO.

Na skutek deregulacji zawodu bibliotekarza brak jest przepisów prawnych dotyczących awansowania pracowników bibliotek. Rozwiązaniem może być tu wprowadzenie zasad awansu drogą wewnętrznego zarządzenia. Takie rozwiązanie prezentuje Aleksandra Ciżnicka, która przedstawia doświadczenia grudziądzkiej biblioteki w tym zakresie oraz udziela praktycznych porad dotyczących przygotowania ww. zarządzenia.

Artykuł autorstwa Macieja Dębskiego zawiera odpowiedź na pytanie, czy biblioteki mogą zawierać umowy zlecenia oraz umowy o dzieło z własnymi pracownikami, zatrudnionymi na podstawie umów o pracę. Autor podkreśla ryzyko uznania przez sąd pracy, że zawieranie przez pracodawcę dodatkowej, cywilnoprawnej umowy z pracownikiem służy obejściu prawa. Wskazuje, na co pracodawca winien zwrócić szczególną uwagę, konstruując taką umowę. Kolejny tekst Macieja Dębskiego odnosi się do bibliotek stanowiących pań-

stwowe jednostki budżetowe, a dotyczy wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Autor podejmuje próbę usystematyzowania tego zagadnienia oraz wskazuje, kiedy i czy dany pracownik nabywa prawo do dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Ostatni artykuł omawianego numeru „Biuletynu EBIB”, autorstwa Joanny Lassoty, dotyczy dozwolonego użytku publicznego w bibliotekach. Poruszono w nim najistotniejsze zagadnienia z zakresu prawa autorskiego związane ściśle z prowadzeniem działalności bibliotecznej, m.in. w zakresie promocji książek, organizacji konkursów, seansów filmowych, spotkań, wykładów czy prelekcji.

W dziale „Badania, teorie, opinie” zamieszczamy przesłane do redakcji *Oświadczenie Biblioteki Uczelni Łazarskiego w sprawie projektu OMNIS* autorstwa Henryka Hollendra, Anny Zielińskiej i Małgorzaty Rek.

W numerze tradycyjnie nie zabrakło sprawozdań. Dominik Woźniak podzielił się wrażeniami z wizyty w Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego w ramach programu Erasmus+. Marzena Marcinek przygotowała relację z XVIII Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Niepublicznych i Publicznych Szkół Wyższych „*Biblioteka przyszłości – wyzwania – trendy – zagrożenia*” z optymistycznym tytułem *Przyszłość bibliotek – inspiracje*.

Nasz numer jedynie dotyka wybranych aspektów prawnych zarządzania bibliotekami, głównie publicznymi. Skupiłyśmy się na tych przepisach prawnych, które przysparzają bibliotekarzom największej trudności. Staraliśmy się, by prezentowane artykuły dotyczyły kwestii praktycznych, zawierały cenne przykłady. W tym miejscu należą się gorące podziękowania Autorom tekstów, którzy podjęli nie lada wyzwanie podzielenia się swoją bogatą wiedzą i praktyką w przystępny i skondensowany sposób.

Kończąc nasz felieton optymistycznymi słowami jednej z Auterek, życzymy naszym Czytelnikom takiej świadomości prawnej, aby działalność Państwa placówek nie była krępowana przez przepisy prawa, ale żeby stanowiły one dla niej motor napędowy.

Zapraszamy do lektury

Beata Antczak-Sabala i Joanna Broniarczyk